

# האמונה המהורה

עניני אחרית הימים בפרשת השבוע

• גליון קס"ג •

ב"ה. כ"ו חשון, עש"ק פ' חיי-שרה ה'תש"ס

## מלך המשיח כ'שליח'

לזכך את כל חלקי העולם הזה, שהוא התחתון ביותר בין כל העולמות, ולהכין אותו להתגלותו של העליון ביותר - עצמותו ומהותו יתברך, דבר שמתבצע על ידי התורה והמצוות. אם כן, התוכן המרכזי שבתורה ומצוות הוא איחוד בין עליונים ותחתונים.

ענין זה של חיבור ואיחוד העליונים והתחתונים התחיל בעיקר במתן תורה. עד אז היתה "גזירה" (ראה תנחומא וארא טו. שמו"ר פ"ב, ג) ש"עליונים לא ירדו לתחתונים, ותחתונים לא יעלו לעליונים", ניתוק מוחלט בין הגשמיות והרוחניות. רק במתן-תורה ניתנה היכולת לחבר בין גשמי ורוחני, ומאז, קיום מצוות מחדיר קדושה בחפץ הגשמי שבו מקיימים את המצווה. חידוש נוסף שהתחדש במתן-תורה הוא, שלא רק הגשמה הרוחנית של היהודי מתקשרת עם הקב"ה בקיום המצוות, אלא גם גופו הגשמי.

בהלכה נאמר, שבעת אמירת המילים בתפילה "ובנו בחרת מכל עם ולשון" יש לכוון למתן-תורה, שאז בחר הקב"ה בעם ישראל. מוסבר על כך בתורת החסידות שאין הכוונה לנשמה היהודית, (שאינן כל דמיון בינה לבין נשמות הגויים ואילו בחירה היא דווקא בין שני דברים זהים), אלא הכוונה לגופו של היהודי, שדומה בחיצוניותו לגופם של בני אומות העולם, ואף-על-פי כן בחר הקב"ה דווקא בגופים של בני ישראל. הווה אומר, במתן-תורה נוצר קשר בין הקב"ה, העליון ביותר, לעולם הגשמי ולגוף הגשמי, התחתונים ביותר, ומאז, נדרש האדם להמשיך בחיבור זה של הגשמיות והרוחניות על ידי התורה והמצוות, שהן רצונו וחכמתו של הקדוש-ברוך-הוא ("עליונים") - שמתבצעים בפועל על ידי תפצי העולם והגוף הגשמי ("תחתונים").

החיבור הזה התחיל רק במתן-תורה, ועם זאת היתה לכך הכנה אצל האבות בנישואי יצחק ורבקה, שגם ענינם הוא - חיבור עליונים ותחתונים.

### חיבור בלי פשרות

הדברים מובנים בפשטות: יצחק מסמל את ה"עליונים". הוא נולד לאברהם אבינו, לאחר שאביו נימול ונתקדש, כך שהורתו וליתו של יצחק היו בקדושה. הוא מכונה "עולה תמימה", ולכן לא יצא מגבולות ארץ ישראל (רש"י תולדות כו, ב). לעומתו רבקה מסמלת את ה"תחתונים". היא נולדה וגדלה בפרך ארם, אצל בתואל הארמי ולבן הארמי. נישואי שניהם מקבילים, אפוא, לאיחוד הנשמה והגוף, הרוחניות והגשמיות. ודבר זה מסביר את החשיבות הרבה שמייחסת התורה לשליחותו של אליעזר, שהביאה לנישואי יצחק ורבקה: הרי נישואין אלו היוו פתיחה והתחלה של העניין המרכזי ביותר בתחום התורה והמצוות, איחוד עליונים ותחתונים.

אלא, שעדיין "עיקר חסר מן הספר". לפי ההסבר האמור, היתה התורה צריכה להאריך בעצם השידוך והנישואין של יצחק ורבקה, בשעה שהתורה מקדישה להם פסוקים אחדים בלבד. עיקר הפרשה מתמקדת בשליחותו של אליעזר, שלכאורה לא היתה אלא הכנה צדדית בלבד לנישואין אלו!

מכך מובן ששליחותו של אליעזר לא היתה הכנה צדדית, אלא דבר חשוב ועיקרי שנוגע לעצם העניין של חיבור עליונים ותחתונים שבא לידי ביטוי בנישואי יצחק ורבקה.

ביאור הדברים: כשבאים לאחד בין שני קצוות הפוכים ומנוגדים, ניתן לעשות זאת בכמה צורות. אפשר לאחד את שני ההפכים על ידי

**נישואי יצחק ורבקה שבפרשת השבוע התבצעו באמצעות שליח (אליעזר), ואת הגאולה האמיתית והשלימה יביא הקב"ה על ידי שליח (מלך המשיח) \* על הנקודה המשותפת של שתי השליחויות: אליעזר פותח ומלך המשיח משלים ומסיים**

בפרשת השבוע, חיי-שרה, נקרא את סיפורה של השליחות הראשונה בתורה, שליחותו של אליעזר להביא את רבקה, שהיתה לאשה ליצחק.

גם מלך המשיח נקרא בשם "שליח". כאשר הקב"ה רצה לשלוח את משה אל פרעה מלך מצרים, ענה לו משה (שמות ד, יג) "שלח נא ביד תשלח". מוסבר על כך במדרש לקח טוב, "אמר לפניו: רבונו של עולם שלח נא ביד תשלח - ביד משיח שהוא עתיד להיגלות". הרי שמלך המשיח מכונה בשם "שליח" ("ביד תשלח") - שלוחו של הקב"ה, להביא את הגאולה האמיתית והשלמה.

בשורות הבאות נעסוק במהות שליחותו של אליעזר, ונראה את המשותף בין שליחות זו לשליחותו של מלך המשיח. נדון גם בשאלה: מדוע בכלל זקוק הקב"ה לשליח כדי להביא את הגאולה? למה לא-ייתכן לומר שהגאולה תבוא אל "הקב"ה עצמו?

אמנם קיימת דעה בגמרא (סנהדרין צט, א) ש"אין משיח לישראל", אלא "הקב"ה עצמו ימלוך עליהם ויגאלם" (רש"י שם). אך שיטה זו נשללה לחלוטין על ידי חכמי ישראל (שם צט, ב), ולהלכה נפסק שמי שיביא את הגאולה הינו מלך בשר ודם שחי בעולם הזה הגשמי. (זהו גם אחד משלושה עשר עיקרי אמונה: "אני מאמין בביאת המשיח" - לא "בביאת הגאולה", אלא "בביאת המשיח"). מדוע באמת חשוב כל-כך להאמין שהגאולה תבוא על ידי מלך המשיח, בשר ודם דווקא?

### איחוד הקצוות

ידועה התמיהה, מדוע מאריכה התורה בשליחותו של אליעזר. בעוד שדינים רבים נלמדים רק מ"קוצו של יו"ד", כאן מספרת התורה את הסיפור בפירוט רב, וחוזרת עליו פעמיים. תז"ל אמרו על כך (והדברים הובאו ברש"י פרשתנו כד, מב): "יפה שיחתן של עבדי אבות לפני המקום מתורתן של בנים, שהרי פרשה של אליעזר כפולה בתורה והרבה גופי תורה לא ניתנו אלא ברמיזה". ובתורת החסידות מבאר את העניין לעומקו.

בילקוטי תורה (דברים צו, סע"ג ואילך) מבאר אדמו"ר הזקן את פשר האריכות הזו, באמרו שנישואי יצחק ורבקה מבטאים נקודה מרכזית ביותר בתורה ובעבודת ה', ובעניין הכוונה הכללית והתכלית כבריאית העולם. במידה מסויימת, כל התורה והמצוות שאנו מקיימים מתבססים על נישואי יצחק ורבקה, ואין זה פלא שהתורה מקדישה לשליחותו של אליעזר - שהביאה לנישואי יצחק ורבקה - תשומת-לב כה מיוחדת.

ביאור הדברים:

הנקודה המרכזית בעבודת האדם בעולם היא לחבר בין הקצה העליון ביותר - לבין התחתון "שאינן תחתון למטה הימנו". האדם מורכב מגוף ונשמה, והמטרה בכך היא שהנשמה שהיא מן העליונים, "חלק אלוקה ממעל ממש", תשפיע גם על הגוף והנפש הבהמית, "רוח הבהמה היא היורדת למטה", שיפעלו בהתאם לרצון העליון. כמו כן, צריך האדם

בעת הגאולה האמיתית והשלמה, יביא חיבור זה לידי ביטוי ממשי בשלמות ובאופן גלוי:

הזכרנו שבמתן-תורה נוצר הקשר בין הקב"ה לגוף הגשמי של בני ישראל. והנה, חז"ל אומרים (שמו"ר ספ"ט"ו), שבמתן-תורה נעשו רק ה"אירוסין" בין הקב"ה לבני-ישראל. הווה אומר, הקשר בין הקב"ה וישראל הוא רק כמו הקשר בין ארוס וארוסה. בגאולה השלמה, ממשיכים חז"ל ואומרים, יהיו ה"נישואין". האיחוד המושלם בין הקב"ה לגוף היהודי. וכך גם ביחס לכל העולם: אז יתגלה כבוד ה' בתוך עולמנו המוגבל והנחות, ללא כל הסתר. הקב"ה בכבודו ובעצמו ישכון בגלוי בעולם הזה - "דירה לו יתברך בתחתונים". יהיה זה חיבור בין העליון ביותר - עצמותו ומהותו יתברך - עם העולם הזה, "שאינן תחתון למטה הימנו".

כדי לפעול חיבור כה מושלם בין שני ניגודים מוחלטים, אין הקב"ה מביא את הגאולה בעצמו, כביכול, שהרי הוא "אחד הצדדים"... כך גם אין הגואל יכול להיות איזה מלאך משמים, שאין קשר בינו למציאות הפיזית המוגבלת. כדי להביא גאולה לעולם, הקב"ה שולח שליח, שמצד אחד הוא בשר ודם שחי בעולם הזה הגשמי, ומצד שני הוא בטל כלפי הבורא לגמרי, ובתור שלוחו של הקב"ה הוא נעשה "כמותו" ממש. -

זהו מלך המשיח, שבאישיותו משתלבין העליון והתחתון בצורה שאין לה אח ורע: מצד אחד - זהו אדם, בשר ודם, שפועל בתוך מגבלות העולם. ובתוך עולמנו התחתון עצמו, הוא סובל משונאים, מתנגדים וייסורים שבאים לנגדו, וכפי שאומר ישעיה הנביא (נג, ג-ה), "נבזה וחדל אישים, איש מאכזבות וידוע חולי, וכמסתיר פנים ממנו, נבזה ולא חשבנוהו.. והוא מחולל מפשעינו מדוכא מעוונותינו". ובד בבד - "ונחה עליו רוח ה', רוח חכמה ובינה, רוח עצה וגבורה, רוח דעת ויראת ה'.. והיה צדק אזור מתניו והאמונה אזור חלציו" (יא, ב-ה). נשמתו של משיח הוא הנשמה הגבוהה ביותר (כפי שמבואר בקבלה ובחסידות), ודבקתו בקב"ה היא כה מושלמת, עד שאמרו חז"ל (איכ"ר פ"א, א): "ה' שמו, שנאמר (ירמיה כג, ו) וזה שמו אשר יקראו לו ה' צדקנו". כלומר: בגלל עוצמת התקשרותו בבורא, נקרא על שם הקב"ה ממש.

- בכך מביא מלך המשיח לידי סיום ושלמות את מה שהתחיל אליעזר. באישיותו שלו מתחברים עליונים ותחתונים מן הקצה אל הקצה, ובכוח זה גורם בעולם כולו לאיחוד מושלם של הקב"ה, העליון ביותר - עם החלקים הנחותים ביותר בעולם.

### כל יהודי - שליח

ועד שנוכה בקרוב ממש להתגלותו בקרוב של השליח הכללי, מלך המשיח, שיביא לאחדות בין הרוחניות לגשמיות בכל העולם כולו, מוטל על כל אחד לפעול בשליחותו הפרטית, ב"עולם קטן" שלו ובסביבתו, בכיוון זה.

(מתוך הספר "הנה ימים באים")

## פנינים יקרים

**אין לאדם כ"א לשרש בלבו אמונת עיקר ביאת הגואל שהוא אחד מי"ג עירקים.... ויחשוק בחשק גדול ואהבה רבה ודביקות גדולה לאמר מי יתנני היות הגאולה בימי, לבוא באותן הימים כאדם שיש לו תשוקה שנתקשרה נפשו בנפשה שכל חשקו ומחשבתו בה בלי פירוד ומקשר עמה כל מחשבתו כן תהי' תאוות נפשו אל אותם הימים כדי להשיג שלימות נפשו וגופו לגאולה.**

(שבט מוסר 19"א)

שמורידים קצת את "חודו" של כל אחד מהצדדים, ועל ידי פשרה זו הם מתאחדים. אבל האמת היא שבמצב כזה אין איחוד אמיתי בין שני ההפכים. בכל אחד מהם חל שינוי כדי שלא יהיה ניגוד בינו לחיבורו, אך שני ההפכים כפי שהם - לא התאחדו.

הקב"ה חפץ בחיבור בין העליונים והתחתונים, ולא בכך שהעליונים יפסיקו להיות 'עליונים', וכך יתחברו עם התחתונים. באותה מידה, אין הכוונה שהתחתונים יצאו מגדר 'תחתונים', ויהפכו להיות עליונים. המטרה היא שהעליונים יישארו עליונים והתחתונים יישארו תחתונים, וכך יתאחדו.

וכדי שהחיבור בין העליונים והתחתונים אכן יתבצע בצורה זו - שבה רוצה הקב"ה, דרוש שהדבר המאחד עצמו יהיה מורכב משני הניגודים. שכן, אם יהיה שייך ל"אחד הצדדים" - הוא לא יוכל להביא לאיחוד מושלם; הוא יוכל להביא רק ליתרון של קצה זה על הקצה השני וכך לאחד ביניהם, אבל כאמור, לא זוהי המטרה. לכן הגורם לאיחוד ההפכים צריך להיות כזה שמשלב בקרבו את שני הקצוות, ודווקא כך יוכל החיבור להתבצע כדבעי.

### המיוחד שב"שליח"

זו היתה מעלתו של אליעזר. באישיותו של אליעזר חברו להם יחדיו ה"עליונים" וה"תחתונים", ולכן היתה בכוחו להביא לאיחודם של יצחק ורבקה.

היכן אנו מוצאים באליעזר את השילוב בין "עליונים" ו"תחתונים"? ההסבר לכך נעוץ בעובדת היותו שליח. עצם המושג "שליח", הוא דבר שמאחד שני תופעות מנוגדות זו לזו. מצד אחד, השליח הוא בר-דעת לעצמו, מציאות נפרדת מהמשלח (לפי ההלכה, "חריש שוטה וקטן" שאין דעתם שלמה אינם יכולים לשמש שלוחים), וגם לאחר שנתמנה לשליח, נשארה בידו בחירה חופשית, עד שיש ביכולתו לפעול בניגוד לרצון המשלח;

ומצד שני - השליח צריך להיות בטל לחלוטין למשלח, להכיר בכך שכעת הוא פועל עבור המשלח, (אם הוא חורג מביצוע רצונו של המשלח, ואפילו לו בפרט קטן, מתבטלת השליחות והוא אינו שליח עוד). כך הוא נהיה כמו המשלח ממש, "שלוחו של אדם כמותו", ועד כדי כך שכאשר יקדש אשה - למשל - היא תתקדש למשלח (ולא לשליח), שכן, ידו של השליח שנתנה את כסף הקידושין לאשה, נחשבת כידו של המשלח עצמו.

נמצא, אפוא, שבמציאותו של השליח מתאחדים העליון וה"תחתון": הוא נשאר במציאות העצמאית ("תחתון"), ויחד עם זאת הוא מתאחד לגמרי עם מי ששלח אותו (ה"עליון"). כעת יובן שאליעזר, שהיה שליח לקדש את רבקה ליצחק, איחד בתוכו את שני הניגודים, ולכן היה באפשרותו לחבר את ה"עליונים" וה"תחתונים" שמחוצה לו: יצחק ורבקה.

מעתה נבין גם, שהחיבור בין העליונים והתחתונים שאותו מבטאים נישואי יצחק ורבקה, החל להתבצע כבר בעצם מינויו של אליעזר לשליח - דבר שהיה בו עצמו חיבור בין "עליונים" ו"תחתונים", ובעקבותיו - לנישואי יצחק ("עליונים") ורבקה ("תחתונים"). לכן מאריכה התורה בשליחותו של אליעזר, שפתחה למעשה את הנקודה המרכזית הזו של איחוד הניגודים, ה"מעלה" וה"מטה".

### שילוב מושלם

וכשם שהדברים אמורים בנוגע לאליעזר, כך הוא בכל יהודי. תפקידו של כל יהודי לעסוק בחיבור ה"מעלה" וה"מטה", הגשמיות והרוחניות, ודבר זה נעשה בכוח העובדה שבו עצמו קיימים שני הניגודים. מצד אחד, יש בכל יהודי נשמה אלוקית היא "חלק אלוקה ממש"; ועם זה יש לו גוף גשמי, חומרי וגס, שבחיצוניותו הוא דומה לגופות אומות העולם. מכוח שילוב זה יש ביכולתו לפעול בעולם כולו ולהשכיח את האור האלוקי האין-סופי - בתוך המציאות הארצית הנחותה.

יו"ל ע"י ועד להרמת קרן משיח צדקנו  
785 E. 2nd St. Brooklyn, NY 11218  
כתובתנו באינטרנט: <http://www.moshiach.net/blind>